laritatem occidendo vel mutilādo niſi quando aliter mortē
ꝓpriā euitare nō poteſt. vt in. d. cle. ſi furioſus. Pro defen
4 ſione ergo primi incurrit irregularitatē ſine peccato.† ſimi
le in iudice ⁊ in teſtibus exercentibus eoꝝ officiū in cāi
5 minali. lj. di. c. j. ⁊ qđ ibi no. ¶ † Sꝫ circa hoc vtik pulchꝛuꝫ
dubium: nunqđ papa poſſit dare licentiā clerico pugnandi
a in bello iuſto ſine metu irregularitatis: [a] ⁊ primo vř ꝙ nō:
qꝛ hoc videř ꝓhibitum iure diuino. nam ab ipſo Chꝛiſto di
ctum fuit Petro volenti defendere magiſtrū ſuum ab iniu
ria Judeoꝛum. conuerte gladium tuum in vaginā: vt habeř
in euangelio. ⁊ tranſſumptiue. xxiij. q. viij. §. j. Item in vete
ri teſtamento dixit deus ad Dauid. non edificabis mihi tē
plum: quia vir ſanguinis es. vt habetur tranſſumptiue. de
conſe. di. j. c. j. cōtrarium determinat Cald. in. c. petitio. j. de
homi. Mouetur: quia irregularitas eſt de iure poſitiuo. al
le. c. is qui. de ſen. excō. li. vj. ſed tu adde dictum Innoc. in. c.
ad audientiā. j. de homici. Item ſola cōſtitutio eccleſie ꝓhi
bet clericū pugnare i bello iuſto: ergo papa qui eſt ſup iſtas
cōſtitutiones humanas. vt in. c. ꝓpoſuit. de conceſ. p̄bē.
poteſt hanc ꝓhibitionem relaxare: maxime cum ipſe papa
poſſit ex iuſta cauſa bellum indicere preſertim contra infide
les. xxiij. q. viij. c. omni. ⁊ c. ꝑterea. ea. cauſa ⁊. q. Nec ob. pri
ma autoꝛitas alř. in ꝯrium: quia non ſolū illa fuit dicta Pe
tro: ſed etiam alijs laicis: vt colligitur ex eo ꝙ in eadē auto
ritate ſubijciř dum dicitur: nam omnis qui gladiuꝫ accipit
gladio peribit. Sic etiā rñdetur ad autoꝛitatē: ⁊ poteſt dici
melius ad illā ſcđam quod loquiř de effuſiōe ſanguinis in
iuſta: nam Dauid ꝓditoꝛie fecerat interfici Uriam vt com
mitteret adulterium cum Berſabee eius vxoꝛe. ⁊ adhuc nō
fuit penitens quando illa verba fuerūt ſibi dicta. ſed nos lo
quimur quando bellum eſt iuſtum. ⁊ vt dicit alibi Aug. ille
dicitur accipere gladium qui ſuperioꝛe nō iubēte vel cōſen
tiente gladium aſſumit ad effundendum ſanguinē: vt eſt no.
tex. in. c. ille. xxiij. q. iij. Itē videmus ꝙ papa diſpenſat poſt
penitentiā in irregularitate ex peccato cōtracta. vt no. Mo.
⁊ cōiter doc. in. c. ſicut dignum. de homi. ⁊ no. in. d. c. j. de ꝯſe.
6 diſt. j. ⁊ hoc eſt valde no. ¶ Uenio ad vltimum † quid in re
ligioſo an poſſit ſe defendere ſine ſuperioꝛis licētia: ⁊ videř
primo ꝙ nō: quia etiam actus liciti ⁊ in ſe laudabiles ſunt
ſibi ꝓhibiti ſine ſui ſuperioꝛis licentia vt vouere peregrina
ri ⁊ ſimilia. xx. qō. iiij. monachis. Itē defenſio fit ex ꝓpꝛia
voluntate: ſed voluntas religioſi dependet a volūtate abba
tis. vt in. c. ij. de teſta. lib. vj. cum ſimili. Jo. de lig. in. d. trac.
ꝯcludit ꝙ ſi pōt cōmode haberi ſuperioꝛis licētia poſtulan
da eſt. alſ autem licituꝫ eſt ſe defendere cū hoc cōpetat de iu
re naturali. j. di. l. ius naturale. ⁊ quo ad actus naturales nō
b cenſeř moꝛtuus. [b] ad hoc. xvj. q. j. placuit. ⁊ quod ibi not. et
in. l. deo nobis. C. de epiſ. ⁊ cle. pꝛo hoc pꝛimo facit gloſ. no.
xij. q. j. c. non dicatis. que dicit religioſum poſſe eleemoſynā
facere de bonis monaſterij moꝛienti fame ſi non poteſt licen
tia ſuperioꝛis cōmode haberi. Si ergo per actum alias ſibi
illicitū poteſt ſubuenire vite alterius foꝛtius per actum lici
tum poteſt ſubuenire vite ꝓpꝛie. imo eſt plus dicendū vt ad
uerſus ſuuꝫ ſuperioꝛē poſſit ſe defendere ſi ſuperioꝛ eū inua
dit contra omnē regulam. arg. in. c. ex parte. j. de accu. ⁊ hoc
7 bene no. † Et inquantum iſtud. c. ſimpliciter ꝓhibet dela
tionē armoꝝ intellige i cultello feritoꝛio ſeu offenſoꝛio: ſecꝰ
c aūt in cultello paruo [c] apto ad incidendū panē ⁊ alia neceſſa
ria. talē enim clericus licite defert. vt in. c. latoꝛ. j. de homici.
Nam ſi ille clericus licite nō portaſſet illū cultellū incidiſſet
in irregularitatē: quia dediſſet operā rei illicite ſecuta moꝛ
te alterius: pꝛout ibi dř. ⁊ idem dic in religioſo: vt ꝓbař in
8 cle. ne in agro. de ſta. reg. §. nullus. † Et aduerte quia ſi cleri
ci ſeculares non ſint excōicati ipſo facto ex delatione armoꝝ
d ſed excōicādi: vt hic religioſi etiā tenētes arma infra ſepta [d]
monaſterij ſine licētia ſuperioꝛis ipſo facto ſunt excōicati vt
d. cle. ne in agro. de ſta. reg. ¶ In glo. j. ibi: ad terroꝛē latro
num. Idem dic ex alia iuſta cauſa. vt in. d. c. dilecto. ⁊. s. ple
nius dixi. ⁊ poſſunt portare ob hanc cauſam nedū arma de
fenſionis ſed etiā offenſionis: vt ſatis ꝓbatur in. d. c. dilecto
9 ⁊. d. c. olim. ¶ † In ſi. glo. No. glo. bene vult eñ ꝙ ex ſola de
latione armoꝝ clericus perdat pꝛiuilegiū ſi tertio monitus
non deſiſtit. de quo plene dic vt dixi in. c. cōtingit. ⁊. c. ad au
dientiam. in glo. alř. ¶ In glo. ſi. in ſi. Hec gl. vult ſeparare
caudam a capite intelligendo pꝛin. illius. c. in clericis. ⁊ ſinē
in laicis. ſed vt dicūt doc. ⁊ bene. etiam in clericis ſinis cap.
adaptari poteſt. ⁊ magis congruit rub. vt ꝓcedatur contra
clericum oꝛdine ſucceſſiuo. nā pꝛimo ſuſpēdeř. ſecūdo excōi
cabitur. tertio deponetur. vt in iuribus alleg. in gloſ. nam ec
contra non proceditur immediate ad excōmunicationē: ſed
pꝛius incipiēdum eſt a penis cōcilij generalis. j. de vſur. qꝛ
10 in omnibꝰ. † Et not. bene hoc dictum Ber. vt clericus vſura
e rius non deponatur [e] incōtinēti: ſed pꝛocedatur oꝛdine ſuc
ceſſiuo pꝛedicto. Et ex hoc intellectu glo. no. ꝙ quādo copu
la ⁊: ponitur inter eque pꝛincipalia exponiř copulatiua pꝛo
alternatiua. facit quod not. in. l. j. ff. de his qui no. infa. ⁊ ibi
But. ⁊ Bar. nam ad ferendam excōmunicationē nō requi
runtur iſta duo copulatiue: ſcꝫ ꝙ ferat arma et ꝙ ſit vſura
rius: ſed ſufficit alterum duoꝛum: potes dicere ꝙ id qđ di
ctum eſt in clericis habet locum ratione continentie: ſed vbi
pꝛopter ipſum crimen videtur quod poſſit peti quod depo
natur: per ea que habentur in. d. c. quia. et per id quod dicit
hic gloſſa. Abbas.

1 ☞ Reditus eccleſie pꝛeſumuntur tot quod ſufficiāt duo
bus: ⁊ dicens contrarium habebit pꝛobare.
2 Dos eccleſie que dicatur ſufficiens.
3 Epiſtola non debet cantari niſi per ſubdiaconum etiam in
neceſſitate.
4 Oꝛdinatus ad maioꝛes oꝛdines nō eſt obligatus ſeruire in
minoꝛibus niſi ex neceſſitate.

VT quiſqꝫ. Pꝛeſbyter habens populū debet habere clericū qui ſe
cum cantet: et in alijs hic expꝛeſſis eum iuuet.
¶ Caſus literalis. Statutū eſt in cōcilio Mati
ceñ. ꝙ quilibet rectoꝛ eccleſie habeat clericū qui ſecū cantet: et
epiſtolam ⁊ lectioneꝫ legat: ⁊ qui poſſit docere pueros ⁊ pa
rochianos ſuos monere vt mittāt filios ſuos ad addiſcēdā
fidem: ideſt credo in deū: quos ipſe doceat diligenter. Ber.
1 ¶ † No. j. ꝙ in dubio reditus eccleſie pꝛeſumunř ſufficere ꝑ
duobus: vcꝫ pꝛo pꝛeſbytero ⁊ clerico. dicens ergo non ſuffi
cere pꝛo clerico habet hoc pꝛobare. ⁊ ad hoc quotidie allega
tur iſte tex. ¶ No. ij. ibi: ſecū cantet. ⁊ ibi: legat. qđ differen
tia eſt inter cantare ⁊ legere: et ꝙ officium diuinū licite can
f tatur. Aduertendum [f] tamen ꝙ cantans in eccleſia diuinuꝫ
officium vt placeat populo peccat grauiter. vnde alibi dicit
text. ꝙ deum moꝛibus ſtimulat qui vocibus populum dele
ctat. xcij. diſt. c. j. ⁊. ij. Cantandum eſt ergo pꝛincipaliter ad
laudem dei ⁊ magis coꝛde ꝙ oꝛe. ad hoc facit. xxiiij. q. j. in. c.
odi ⁊ pꝛoieci. vbi gloſſ. colligit argu. cōtra ſcholares qui va
dunt ad eccleſiā vt videant dominas: non enim pꝛodeſt eis
auditio diuinoꝛū: ſed potius nocet: vt habetur ibi. ¶ Iteꝫ
no. ꝙ in eccleſia parochiali debet ad minus eſſe vnꝰ clericꝰ
vltra ſacerdotē. ⁊ dicit Pau. in cle. ne in agro. de ſta. regu. de
mente iurium eſſe vt iſte clericus ſit ibi intitulatus: lꝫ de fa
cto contrariū ſeruetur. faciat ad hoc. c. poſtulaſti. de iure pa.
⁊. c. pꝛopoſuit. de ſi. pſby. ⁊ no. circa que verſatur officiū hu
ius clerici. ¶ Item no. pſbyterū non debere dicere miſſam.
ſine clerico. vide bonum tex. in. d. c. pꝛopoſuit. de conſe. diſ. j.
c. hoc quoqꝫ. ſi tamen ſolus diceret nihilominus cōficeret lꝫ
cum peccato. vt no. in. d. c. hoc quoqꝫ. qꝛ ad ſubſtantiam con
feſſionis ſeu actionis ſufficiūt illa pauca verba que dicit ſa
cerdos in ſecreto. vt in. c. panis. de cōſe. diſ. ij. ¶ Ulti. no. ꝙ
licet pſbyter teneat pueros in eccleſia cauſa docēdi eos: imo
tenetur hoꝛtari parochianos ſuos: vt ſuos pueros mittant
ad eccleſiaꝫ ad addiſcendū fidem. i. pꝛincipia fidei: vt pater
noſter: aue maria: ⁊ ſymbolum: ⁊ conſequenter pꝛima litera
rum rudimenta ſeu alphabetum: debet etiam ſm do. Ant.
docere pueros pſalmum illum. quicūqꝫ vult ſaluus eſſe ⁊c.
¶ In gl. j. ibi: ſine capella. ⁊ credo hoc etiam ꝓcedere in ca
pella ſine cura. nam ex quo habet onus celebrādi miſſam dꝫ
habere clericum cum ſine clerici ſuffragio celebꝛare non de
beat. pꝛobatur in. c. pꝛopoſuit. alř. s. ſed foꝛtius aſtringitur
ad tenendum clericum quando habet curam: vt hic dicitur.
2 ¶ † In glo. ij. in ſi. No. glo. iuncto tex. que dicatur dos ſuffi
g ciens [g] pꝛo eccleſia tam collegiata ꝙ ſimplici. vide bonā gl.
in. c. cum ſicut. de cōſe. eccl. vel alta. ⁊. xxj. q. j. c. j. ¶ Sed op.
contra tex. ⁊ glo. de. c. hoc quoqꝫ. pꝛealle. vbi dicitur clericū
nō debere celebꝛare niſi pꝛeſentia plurium clericoꝛum ſaltē
duoꝝ vt verificetur ſua pluralis locutio cum dicit: dominus
vobiſcum. Sol. iura in hoc varie diſponunt. ſed cōcludēdo
dic ꝙ aut eccleſia ſufficit pꝛo plurimis. ⁊ tunc ſerua illud. c.
hoc quoqꝫ. Aut non ſufficit niſi ꝓ duobus. ⁊ tunc ſi eſt poſſi
bile habeat clericum ſui oꝛdinis: ſcꝫ ſacerdotem vt vno defi
ciēte alius ſuppleat. ſic intellige. c. illud. vij. q. j. ſi nō poteſt
congrue habere ſacerdotē habeat diaconū. xxiiij. diſ. pſbyte
ri. Si vō non poteſt habere diaconū habeat clericū in infe
rioꝛi oꝛdine: vt hic. nā minus ſufficit pꝛeſbytero ⁊ ſeruitoꝛi
ſeu clerico ꝙ duobus pſbyteris: vide bonā gloſ. in. d. cle. ne
in agro. §. ad hec nec peccaret clericꝰ ſi pꝛopter inopiā nul
lum teneret. arg. in. c. de his. j. de eccl. edi. quo caſu licite ad
mittit

❧ Sebaſti. Sapia.
a ¶ Irregularita
tis. vide Fel. in. c.
petitio. j. d homi
ci. vſi. ſecunda cō
cluſio. vbi tradit
ꝙ clericꝰ pōt aſſi
ſtere i bello iuſto
⁊ hoꝛtari milites
ſꝫ nō pōt mouere
arma vt occidat.
b ¶ Moꝛtuꝰ. Ad
de qđ voluit An
cha. poſt Spe. eiꝰ
cōſi. ccccxvij. qđ ꝑ
cōfeſſionē mona
chi non extinguū
tur vſuſfructꝰ qs
comedit. Ber.
c ¶ Cultello par
uo. Adde ꝙ talis
cultellus nō venit
appellatione ar
moꝝ. Fran. areti.
ꝯſil. xxxviij. Ber.
¶ Adde ꝙ ſtatu
tum puniens poꝛ
tātem arma non
punit poꝛtātē ta
lē cultellū. glo. eſt
reputata ſing. in
auť. de armis. ad
ſi. in antepe. gloſ.
quā ſequiř ⁊ limi
tat elegāter Bar.
in. l. j. ff. ad le. iul.
de vi publ. vid in
materia īſtitutas
in. §. ex maleficijs
inſtitut. de actio.
Aeneas Falco.
❧ Sebaſti. Sapia.
¶ Cultello par
uo. Quid veniat
appellatōe armo
rum: tradit Feli. i
rub. pꝛoc. grego
ria. col. iij. vbi re
fert Dñi. dicentē
ꝙ appellatiōe ar
moꝝ non veniunt
arma: de qbus in
l. armoꝝ. ff. de ver
bo. ſign. ſed illa q̄
de cōi vſu arma di
cuntur.
d ¶ Intra ſepta.
adde Fed. diſpu.
ſua. xiiij. vbi po
nit a quo tales de
beant abſolui cuꝫ
ſint exēpti. Ber.
e ¶ Non deponař.
Adde Alex. ꝯſil.
lxxij. j. lib. Ber.
❧ Sebaſti. Sapia.
f ¶ Aduertendū.
Hoc refert ⁊ ſeq
tur do. Hiero. de
ʒanetinis. in repe
ti. c. j. j. de accu. in
materia luxurie. i
verſi. an tot pecca
ta. vide Feli. in. c.
ex parte. col. ſi. s.
de offi. dele.
g ¶ Dos ſufficiēs.
adde Jo. de ana
ꝯſi. xxiiij. vbi po